

เทศน์พระ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ...ชาลันด้วยนะ ถ้าชาลันด้วยมันไม่เข้า ถ้าเราทำให้ด้วยเราไม่มีน้ำ น้ำมันจะ
เข้าในหัวใจเรา ก่อนเข้าพรรษา การมาจำพรรษาเห็นใหม่ ภิกษุชู้ดงค์ไป วิเวกไปชู้ดงค์
ไป ก่อนเข้าพรรษาต้องหาที่ปักหลักเพื่อจะได้เร่งความเพียร เพื่อจะเร่งความเพียรนะ

ก่อนที่จะมีกรรมวินัย ภิกษุไม่มีการจำพรรษา ไปตลอดทั้งปี แต่เวลาเข้าหน้าฝน
เห็นใหม่ ขนาดคฤหัสถ์เขายังต้องทำเสปียงเลย เขาต้องทำนาเขาต้องทำไร่ของเขาเพื่อปี
หนึ่งเขาจะได้มีข้าวมีอาหารของเขาตลอดปีเห็นใหม่

เวลากองทัพของเขาจะรบกันนะ ไทยรบพม่านะ พม่ารบไทยเห็นใหม่ ก่อนจะ
รบกัน เขามาทำนาที่ทุ่งใหญ่นะ ทุ่งใหญ่นเรศวร เขาจะส่งกองทัพมา ส่งคนมาทำ
เสปียงก่อน ทำเสปียงเสร็จแล้วกองทัพเขาถึงตามมา

นี่เห็นใหม่ก่อนจำพรรษาเราก็ชู้ดงค์มา เราก็รักษาของเราเห็นใหม่ เราวิเวกของ
เรามา ก่อนเข้าพรรษาเราหาที่เพื่อจะทำเห็นใหม่ “ทำเสปียงของใจ” ถ้าใจมีเสปียงนะ
เราจะมีหลักมีเกณฑ์ของเราเห็นใหม่ ถ้ามีหลักมีเกณฑ์มันมีหลักมีเกณฑ์มาจากไหน?
เห็นใหม่ใจคือใจคนอง

การแสดงออกของใจมันแสดงออกมาทางกิริยาภายนอก ถ้ากิริยาจากภายนอกมัน
มาจากไหนละ มันมาจากหัวใจนะ ถ้าหัวใจเห็นใหม่ จะหาเสปียงของมัน ต้องหักแข็ง
หักขามันนะ คนเรามันคิบบ ใจมันคิบบมากนะ

“สันดานคิบบ” สันดานคิบบของมนุษย์นะ มันทำลายตัวเอง เราชนะเขา เรามี
ศักยภาพขนาดไหน ทางโลกกว่าเราชนะเขา แต่ในทางธรรมมันแพ้ตัวเองตลอดเห็น
ใหม่ เพราะการกระทำต่างๆ มันกลับมาที่เรานะ

“ใช่” การแสดงออกเวลาแสดงออกไป เราคิดว่าเราเป็นฝ่ายข่มขีเขาได้ แต่ผลของ มันที่ตามมาไง ผลของมันที่ตามมาละ “แพ้วเป็นพระ ชนะเป็นมาร” เห็นไหม ครูบา อาจารย์ของเราละ หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาท่านได้ยินโยมเขาคุยกันไง ว่าเขาจะไปหา หนองอ้อ เขาเห็น เขาอ่านในประวัติหลวงปู่มั่น แล้วเขาก็ไปหาหนองอ้อนะ แล้วเขาก็ มาพูดให้หลวงตาฟัง หลวงตาท่านก็ยิ้มๆ เฉยๆ นะ เพราะหนองอ้อนะมันคือ “อ้อ” อยู่ใน หัวใจใจ มันไม่ได้อยู่ในหนองอ้อหรอก คุณเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ธรรมที่โคนต้นโพธิ์เห็นไหม

โคนต้นโพธิ์เราก็ปลูกต้นโพธิ์กัน มันเป็นสัญลักษณ์นะ แต่จริงๆ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาในหัวใจของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก แต่ ร่างกายนั่งอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้นเห็นไหม เราก็ไปหาโคนต้นโพธิ์กัน เราไปหาสัญลักษณ์ แต่ภายนอกกันนะ ไปหาหนองอ้อกัน หาหนองอ้อแต่หาไม่เจอเห็นไหม หนองอ้อมัน อยู่ที่ไหน หนองอ้อมันอ้อที่ใจนะ อ้อกลับมาที่ใจ ที่ในหัวใจนี้

ถ้าเรารูกรานเขา เราเอาเปรียบเขา เราชนะคะคานเขาเห็นไหม มันว่าเป็นความ ชนะในเรื่องของกิเลสเห็นไหม แต่ถ้าเรื่องเป็นทางธรรม ถ้าเรื่องเป็นทางธรรมอย่างนี้ สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ เว้นไว้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในสมัยพุทธกาลนะ สัททวิหาริกของพระสารีบุตร จะมาราบองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้านะ มาถึงกลางคืน จัดที่นอนกัน หาที่นอนกันนะ หาที่นอนกันเห็น ใหม่ว่าจัดกุฏิทำความสะอาดกัน ปิดกวาดทำความสะอาดแล้วเสียงดังมาก สมัยนั้น พระนาคิตะเป็นพระอุปัฏฐากอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า

“นาคิตะ ข้างนอกเขาทำอะไรกัน”

“ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรจะมาราบการวาระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “นาคิตะไล่เขาออกไป เหมือน

ชาวประมงเขามาหาปลากัน” มันหนวกหู เหมือนชาวประมงนะ มันทำเสียงดัง ทั่งๆ ที่ มันจะมาราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ให้พระนาคิตะไล่ออกไป ไล่ออกไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตั้งสอนนะ นี่ไง นี่ธรรมใช้ใหม่ เวลาผู้
 ชื่อนำมันมีเหตุการณ์ขึ้นมา ไล่ออกไปๆ จนทวดมาอาราธนานะ ว่า “สัทธวิหาริกของ
 พระสารีบุตรเป็นพระบวชใหม่ ไม่รู้จักทำอะไรหรอก ไม่รู้อะไรควรไม่ควร ไม่รู้ว่าที่
 สงัดหรือไม่เป็นที่สงัด” แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไล่ออกไปอย่างนี้มันเสีย
 โอกาสของเขานะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงให้พระไปตามกลับมาเห็นใหม่ แล้วเทศนา
 ว่าการ มีผู้บรรลุนิพพานหลาย แต่ขณะที่มายังไม่เข้าใจเห็นใหม่ ไม่เข้าใจว่าข้อวัตร
 ปฏิบัติเป็นอย่างไร ไม่เข้าใจว่าสิ่งนี้ควรหรือไม่ควร ก็มาดี เจตนาดี จะมาเข้าเฝ้าองค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมาจับที่กัน ทำความสะอาดเห็นใหม่ จัดกุฏิกัน แต่
 เสียงดัง เสียงดังของเขาเขาก็ว่าไม่ดัง ไม่ดังเพราะอะไร? เพราะว่าเขาคนมันหยาบไป คน
 ที่กำลังทำอยู่ คนอยู่ในเสียงว่าไม่ดัง

แต่ขณะคนที่เขาภาวนานะ ชวนะมันดี ตาคดี หูดี จมูกดี ทุกอย่างดีไปหมดเลย
 เสียงเบาๆ มันก็ได้ยิน ทุกอย่างมันก็ได้ยิน แล้วมันเสียงดังนะ พอเสียงมันกระทบถึง
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “นาคิตะ นั่นเขาทำอะไรกัน” พระนาคิตะก็รายงาน
 เห็นใหม่ ว่า “เขาทำความสะอาด สัทธวิหาริกของพระสารีบุตรจะมากกราบองค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เหมือนชาวประมงเขาหาปลา กัน คุณเวลาเขาขึ้นปลาที่ทำปลา มันต้องใช้
 ความเร็วขนาดไหน เพราะของมันสด เขาจะส่งเสียงอึกที่กรีกโครมมาก เหมือน
 ชาวประมงเขาหาปลา กัน เสียงมันดังเห็นใหม่ มันสะท้อนใจขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้สั่งสอนเห็น
 ใหม่

“แพ้เป็นพระ” หมายถึงรู้ทันตัวเอง รู้ทันความรู้สึกของตัวเอง แต่ผู้นำเห็นใหม่ ผู้
 ที่เป็นกรรมการ สิ่งใดผิดสิ่งใดถูก เป็นผู้ที่ตั้งสอน เหมือนกับการแข่งกีฬาเลย ถ้า
 กรรมการลำเอียง การแข่งกีฬานั้นจะดูไม่สนุก การแข่งกีฬานั้นจะไม่เป็นธรรม

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นธรรม “ผิดเป็นผิด ถูกเป็นถูก” อะไรผิดก็ว่าไปตามผิด อะไรถูกก็ต้องว่าไปตามถูก ก็พาด้าผิดกติกาก็ต้องเป่าฟาวนว่า สิ่งนั้นมันเสียหาย นี่ไงเกมส์มันผิดกติกา

สิ่งที่เราไปในที่สังัดหรือที่ไม่สังัดก็เหมือนกัน ที่สังัดเห็นใหม่ ถ้าผู้ที่เคยอยู่ในที่สังัดจะเข้าใจเรื่องสภาวะแบบนี้ มันจะเกรงใจนะ เพราะอะไร? เพราะเรา คูลิ เรานั่งทำความสงบของใจ มันทำกันไต่ยาก แล้วสิ่งที่เราจะมี ความสงบบ้าง เรากำลั้งจะจิตสงบขึ้นมา มันจะต้องตั้งสติขนาดไหน แล้วเสียงที่มันกระทบกระเทือนออกไป จิตที่มันจะส่งออก อย่างนี้มันทำขึ้นมาแล้วมันสะเทือนใจใหม่ มันสะเทือนใจนะ

ถ้าใจที่มันนุ่ม ใจที่มันอ่อนควรแก่การงาน มันจะเห็นสิ่งสภาวะแบบนี้ เราจะไปคิดไปขวางเขาไม่ได้ ครูบาอาจารย์ท่านว่าเห็นใหม่ “ทัพพีขวางหม้อ” ทัพพีมันอยู่ในหม้อ มีหน้าที่อย่างเดียว ตักอาหารให้คนอื่นกิน มีหน้าที่อย่างเดียวเห็นใหม่ ตักจากหม้อนี้ไปหม้ออื่น ตักจากหม้ออื่นไปหม้อนี้

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์ว่าการเทศน์ทั้งนั้น เทศน์ออกไป แล้วผู้ที่ฟังเห็นใหม่ อาหารใจ อาหารนี้ ถ้าเขาศึกษาทางการแพทย์มา เขาไม่กินอาหารต่างๆ ไปนะ เพราะมันมีสารพิษ ยิ่งเดี๋ยวนี้นะ แซ่ฟอรั่มาลิ้นทั้งนั้นเลย อะไรก็มีสารพิษๆ แต่พวกเรานั้นเลือกไม่ได้เห็นใหม่ อะไรมาบิณฑบาตตามมีตามได้ ถ้าตามมีตามได้จะพิษไม่พิษมันก็แล้วแต่เวรแต่กรรม

ในสังคมมันเป็นแบบนี้มันก็เป็นแบบนี้ สิ่งอะไรตกบาตรมาก็เท่านั้นแหละ เห็นใหม่ แต่ถ้าคนมีการศึกษานะ เขาเลือกอาหารของเขา สิ่งนี้เป็นสารพิษเขาไม่กินของเขา เพราะอะไร? เพราะเขาศึกษามาเขารู้

ถ้าใจของเรา เราศึกษาถึงข้อวัตรปฏิบัตินะ เราจะรู้สภาวะแบบนี้ ถ้ารู้สภาวะแบบนี้มันไม่ควรจะไปกระทบคนอื่นเห็นใหม่ ถ้าทัพพีขวางหม้อ มันก็ลงหม้อ เข้าหม้อนั้นออกหม้อนี้ หม้อนี้หม้อนั้นไปเห็นใหม่ มันตักอาหารให้เขากิน

เวลาเทศน์ว่าการเห็นใหม่ เทศน์ว่าการกันทั้งนั้นแหละ เทศน์กันทั้งนั้น คูลิ ดูสังคมโลก เขาไม่รู้รู้อย่างนี้ไง เหมือนเลย เวลาพระที่มรณภาพไปเห็นใหม่ “ไอ้โฮ..แม่

ทัพธรรม” แม่ทัพธรรมเสียไปแล้วนะ “แม่ทัพธรรม” มันแม่ทัพธรรมอะไร? แม่ทัพธรรมเทศน์ออกมาจากตำรา แต่ความประพฤติของตัวกลับไปอีกอย่างหนึ่งนะ

ความประพฤติของตัวกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนละเรื่องกันเลย แต่ถ้ามันเป็นธรรม หัวใจนะ ธรรมมันแสดงออกมาจากใจ ถ้าแสดงออกมาจากใจวิธีที่จะได้ธรรมนี้มา มันได้มาอย่างไร ถ้าวิธีทำที่จะได้ธรรมนี้มา สิ่งที่จะได้มาเห็นใหม่ เหมือนกับคนเจ็บคนป่วย เริ่มต้นถ้าเราจะดำรงชีวิตอย่างนี้ ผลสุดท้ายมันปลายของมันจะเป็นโรคนั้น..โรคนั้น..

ข้อวัตรปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าเรามีความกระทบกระทั่งกันอย่างนี้ ถ้ายังมีสิ่งที่กระทบกระทั่งกัน สิ่งกระทบกระทั่งกันมันคืออะไร? ถ้ามีสิ่งที่กระทบกระทั่งกัน มันไม่มีฝ่ายใดถูกเลย มันผิดด้วยกันทั้งสองฝ่าย สองฝ่ายเพราะอะไร? เพราะกระทบกระทั่งกันใช่ไหม สิ่งที่กระทบกระทั่งกัน ถ้าขึ้นต้นมันเป็นอย่างนี้ มันปลายมันจะเป็นอย่างไร?

แต่ถ้าเราหลบหลีกกันเห็นใหม่ ก็เหมือนกับการแพ้เป็นพระ สิ่งที่เป็นพระ เราเป็นพระ สิ่งที่เป็นพระอยู่ในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันทันรณะ แล้วเสร็จสิ้นเหตุการณ์นั้นไปเราจะภูมิใจมาก ภูมิใจเพราะเราได้ฝึกใจเรา

ฝึกใจรณะ ใจเรามันไม่ยอมใครหรือเห็นใหม่ สันดานมันดิบ คนรณะดิบมาก แล้วสันดานดิบนะ เจอธรรมเข้าไปมันยิ่งต่อยอดกิเลสให้สูงขึ้นไปอีกนะ นี่ไง สันดานดิบ แล้วรู้ธรรมอีกต่างหากนะ ธรรมเป็นข้อวัตรอย่างนี้ สภาวธรรมเห็นใหม่ แต่ธรรมอย่างนั้น มันคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก แต่ความสันดานดิบของเรามันดิบอย่างนั้นเห็นใหม่ มันต่อยอดของกิเลสให้มากขึ้นไปนะ

แล้วผู้ที่ทำอย่างนั้นไปเทศน์ว่าการเห็นใหม่ “แม่ทัพธรรมๆ” เวลาเทศน์ว่าการออกไป แล้วใครมันจะรู้เล่า ก็หูมันไม่ถึง เวลาพูดกับเด็กเห็นใหม่ เด็กมันไม่เคยผ่านประสบการณ์มา เราจะบอกว่าที่นั่นมีคิงคองมีอะไร เราพาไปดูเด็กมันก็อยากไปดูทั้งนั้น แล้วมันเป็นไปได้ไหมล่ะ สมัยนี้มันมีไหมล่ะ มันสูญพันธุ์ไปแล้ว ไปได้โนเสาร์ ไปได้โนเสาร์มันก็ไปดูพิพิธภัณฑสถานไม่ได้ไปดูโนเสาร์มีชีวิตจริงเห็นใหม่

แต่ถ้าเราไปเจอกิเลส นั่นไคโนเสาร์ในชีวิตจริงนะ สิ่งที่อยู่ในหัวใจเรา มันเหยียบย่ำหัวใจเรา นี่แหละไคโนเสาร์ ไคโนเสาร์มันนอนอยู่ในใจนะ แล้วเราไม่เคยเห็นกาย ถ้าใครเคยเห็นกาย เวทนา จิต ธรรมจะเห็นไคโนเสาร์ เพราะกิเลสมันอาศัยสิ่งนี้แสดงออกนะ กิเลสนี้มันแสดงออกด้วยอะไร?

มรรค ผล นิพพาน มันอยู่ในวัตถุใหม่ ดิน น้ำ ลม ไฟ เห็นใหม่ ภูเขาเลากาวัตถุต่างๆ แก้วแหวนเงินทอง คุณิเพชรนะ ธรรมะอยู่ในเพชรใหม่ ในเพชรมันเป็นแร่ธาตุนะ มันไม่รู้อะไรเลย สิ่งต่างๆ นั้นมันไม่มีชีวิตมันไม่รู้รู้อะไรทั้งสิ้น แล้วมันมีกิเลสใหม่ล่ะ มันมีกิเลสใหม่ รูป รส กลิ่น เสียงมันเป็นกิเลสใหม่ มันไม่ใช่กิเลสหรอก แต่เป็นบ่วง เห็นใหม่มันเป็นบ่วงเป็นเครื่องล่อ เพชรนี่เป็นเครื่องล่อ ถ้าพูดถึงใครก็อยากมีเพชร ใครก็อยากมีแก้วแหวนเงินทอง มันเป็นเครื่องล่อ ล่อให้เราแสวงหา

แต่ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจนะ ปังจัยเครื่องอาศัย ข้าวปลาอาหารสำคัญกว่าเพชรนิลจินดาอะ เพชรนิลจินดากินไม่ได้ แต่ศักยภาพของมนุษย์เห็นใหม่ เพชรนิลจินดามันขายเป็นเงินมา แล้วเอาเงินไปแลกข้าวได้มหาศาลเลย กองเท่าจรวดขอบฟ้าเพราะเพชรมีราคามาก แต่เพชรมันกินไม่ได้ คนว่าเพชรกินไม่ได้ แต่คนก็ต้องการสิ่งนั้น เพราะต้องการสิ่งที่มีคุณค่า เพราะมันแลกเปลี่ยนมาเป็นอาหารได้มหาศาล

แต่ถ้าปังจัย ๔ เครื่องอาศัย อาหารสำคัญกับการดำรงชีวิต ถ้าอาหารสำคัญกับการดำรงชีวิต สิ่งที่มีชีวิตมันก็ต้องการเท่านี้ ถ้าต้องการเท่านี้เห็นใหม่ มันก็ย้อนกลับมาทุกข์สุขมันอยู่ที่ไหน? นิพพานมันอยู่ที่ไหน? นิพพานมันอยู่ที่กิริยามารยาท มันอยู่ที่นั่นหรือ แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหน?

เวลาแสดงธรรมนะ “แม่ทัพธรรม” โอ้โฮ..เวลาแสดงธรรมนะสุดขอบฟ้าเลยนะ แต่พฤติกรรมล่ะ ที่หลวงตาว่า “โง่ยิ่งกว่าหมาตาย” หมาตายนะ โง่ยิ่งกว่าหมาตายอีกเพราะอะไร? เพราะมันไม่รู้กิริยา หมามันตายนะ หมามันตายมันมีชีวิตใหม่ แล้วยังโง่กว่านั้นอีกนะ

เวลาแสดงธรรม “ที่ว่าเป็นธรรมๆ” คำนี้ใครแสดงออกมา โง่ยิ่งกว่าหมาตาย เพราะมันคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่พฤติกรรมของตน พฤติกรรมการกระทำ พูดถึงถ้ามีคุณธรรม พฤติกรรมการกระทำมันต้องรู้เหตุรู้ผล

พฤติกรรม ความเป็นไปของเหตุและผลมันเป็นธรรมไปไม่ได้ ถ้าออกมาเป็นสิ่งที่ว่า
ขัดขวางกันไป สิ่งที่ไม่เห็นประโยชน์ของความสงบวิเวก

ในความสังคนะ ในความสงบวิเวก ในหมู่คณะเราต้องการอะไร ต้องการความ
สงบ ต้องการความสดเห็นใหม่ เรามาบวชกันทำไม สิ่งทีบวชนะ เขาอยู่ทางโลกกันแต่
เรามาเสียดละนะ สมบัติสาธารณะ ทุกคนมีคุ้มครองได้ สมบัตินี้หาได้ทุกคนนะ สมบัตินี้
เป็นสมบัติสาธารณะ สมบัตินี้เป็นของโลก สมบัตินี้ผลัดกันชม คุณ คุ้มครองก็เหมือนกัน
หญิงกับชายแต่งงานกัน เขาเป็นสาธารณะ แต่งงานไม่ผิดกฎหมาย ถ้ารักกันชอบพอกัน
ไปได้ด้วยกันไม่ผิดกฎหมาย

แต่เราเสียดละออกมาเป็นพรหมจรรย์ หนึ่งเดียว ไม่ต้องการสภาวะแบบนั้น เรา
เสียดละสิ่งนั้นมาแล้ว สิ่งที่เป็นโลกๆ เราเสียดละมา เราเสียดละมาเพื่ออะไร เพื่อ
พรหมจรรย์จากภายนอกเห็นใหม่ เพื่อพรหมจรรย์จากภายนอกเราเสียดละกันมา หัวอก
เดียวกันนะ เพราะอะไร? เพราะจิตใจมันเร่าร้อน จิตใจมันต้องการ จิตใจมันยังแสวงหา
อยู่ แสวงหาโดยที่ว่ามันอยู่ในหัวใจของเรา เราจะพูดหรือไม่พูดก็แล้วแต่ มันมีอยู่ สิ่ง
ที่มีอยู่มันคิดค้นในหัวใจ

สิ่งที่คิดค้นในหัวใจ แล้วเราปรึกษากัน เราหาทางกันว่าเราจะทำลายมันอย่างไร
เราจะชำระมันอย่างไรเห็นใหม่ สิ่งที่จะชำระมัน แล้วการชำระเริ่มต้นเราต้องแสวงหา
ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม นั่นนะ ไคโนเสาร์ การเห็นครั้งแรกเพราะ
ผู้ประพฤติกุฎี ถ้าเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม เห็นแล้วมันจะตื่นเต้นมาก

ถ้าเราไปโรงพยาบาลนะ แล้วหมอตรวจพบว่าเราเป็นมะเร็ง แล้วบอกว่า “คุณ
เป็นมะเร็ง” เราจะตกใจไหม?? ต้องตกใจ ทุกคนต้องตกใจถ้าบอกว่า เราเป็นมะเร็ง แล้ว
อีก ๖ เดือนต้องตาย ทุกคนจะตกใจหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม คือมันไปเห็นกิเลส ถ้าเรามี
โอกาส ถ้าเรารักษามัน มันต้องตายเห็นใหม่ เหมือนกัน! ถ้าเราไปหาหมอ แล้วหมอ
บอกว่า เราเป็นมะเร็ง ทุกคนจะตกใจไหม โดยธรรมชาติเลยทุกคนต้องตกใจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพูดถึงเราไปเห็นกาย เห็นไดโนเสาร์ เห็นกิเลส ทุกคนมันต้อง สะเทือนใจ แล้วเป็นมะเร็งแล้ว จะรักษามะเร็งหายหรือไม่หาย มีโอกาสรักษาไหม เป็นมะเร็งขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ ขั้นที่ ๓ ขั้นที่ ๔ ถ้าขั้นที่รุนแรงจะยังรักษาได้ไหม ขั้นที่ ๑ รักษาทันยังรักษาได้เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเห็นกายขึ้นมา เรารักษาได้ไหม ถ้าเรารักษาขึ้นมาเห็นไหม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม คือเห็นไดโนเสาร์ เห็นตัวกิเลส แล้วเราจะสู้มัน ไหวไหม ถ้าเราจะสู้มัน เราจะต่อสู้กับมันอย่างไร เวลาหมอเขารักษา เขาต้องให้คีโมนะ จะรักษาทางธรรมชาติรักษาทางชีวจิตก็ได้ จะรักษาทางสมุนไพร หรือจะรักษาทางไหน ก็รักษาทางนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา จิต ธรรมเราจะต่อสู้ทางไหน ถ้าจะต่อสู้ เห็นไหม ถ้าไดโนเสาร์ที่นี้ เราจะมาปลุกเร้ากันที่นี้ เราจะมาทำกันที่นี้ สิ่งต่างๆ ที่มัน ผ่านมาแล้วให้มันผ่านกันไป สิ่งที่ผ่านมาเห็นไหม

“อริยวินัย” ผู้ที่ทำความผิด แล้วรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นความผิด สิ่งนั้นประเสริฐที่สุด เห็นไหม สิ่งที่ได้ผ่านมาแล้ว ทุกคนควรให้อภัยต่อกัน เป็นอริยประเพณี

นี่อุโบสถนะ ถ้าคราวนี้เป็นวันปวารณาเห็นไหม “ถ้าข้าพเจ้ามีความผิดให้เตือน ด้วย ถ้าข้าพเจ้ามีความผิดให้เตือนด้วย” ทุกคนเปิดโอกาสให้เตือนต่อกัน เตือนกันถ้ามีความผิดพลาดให้เตือนต่อกัน เพราะอะไร? เพราะนี่คือสังฆะไง ศากยบุตรพุทธชิโนรส ไง คุณ อังค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ภิกษุ ๖๑ อังค์ ทั้งองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยที่เป็นพระอรหันต์ “เธอพ้นทั้งจากบ่วงที่เป็นพิษและบ่วงที่เป็น โลก” เห็นไหม “ให้ไปอย่าซ่าหากัน” เพราะอะไร? เพราะประชาชนเขาเดือดร้อนมาก ประชาชนเขาต้องการธรรมะมาก

ถ้าให้เผยแผ่ธรรมนะ เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้กว่ามันจะได้มา กว่ามันจะ แสวงหา แล้วนี่ก็เหมือนกัน เราเป็นสังฆะ เราเป็นพระด้วยกันเห็นไหม ถ้าเป็นพระ ด้วยกันเราจะทำอย่างไร เราจะทำอย่างไร อย่างน้อยก็เอาตัวรอดให้ได้ก่อน ถ้าเราเอาตัว รอดให้ได้ก่อน

คูตี การแสดงธรรมกับการประพฤติปฏิบัติ การแสดงธรรมกับการประพฤตินะ ถ้ามันเป็นธรรมจริงในหัวใจนะ อย่างพระสารีบุตรเห็นไหมเป็นพระอรหันต์ ยังกระโดดข้ามคลอง นั่นเป็นกิริยาจากภายนอก

แต่เรื่องการทำความคิดพลาดมันเป็นไปได้หรือ เพราะอะไร? เพราะการจะทำความผิดนี้มันเป็นอกุศล อกุศลมันออกมาจากใจนะ เราจะกินดื่ม จะเข้าห้องขับถ่าย ต่างๆ มันมาจากไหน มันมาจากใจจากความรู้สึกทั้งนั้น ถ้าเราไม่มีใจรู้สึกนะ คนตายนะ มันไม่มีหรือ มันไม่ขับถ่ายอยู่แล้ว มันไม่ต้องกินก็ไม่ต้องแสวงหาอะไรทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสะอาดขึ้นมา มันจะทำอกุศลได้อย่างไร มันจะทำอกุศลไม่ได้ สิ่งที่ทำอกุศลไม่ได้เพราะอะไร? เพราะสิ่งนั้นจิตมันเสวยอารมณ์เห็นไหม คูตี เวลาเขาเทศน์ว่าการ “ไม่มี อะไรก็ไม่มี” มรรคผลที่ได้คือความไม่มี ความไม่มีคือธรรม โลกคือมี ธรรมคือไม่มี แล้วไม่มีก็คือไม่มี แล้วไม่มีอะไรมันไม่มีล่ะ? มันไม่มีคืออะไร?

มันมี ! นิพพานมันมีนะ จิตนี้มันมี ธรรมชาติของมันมี

แล้วธรรมชาติเวลามันเสวยอารมณ์ มันกระเพื่อมออกมารับรู้ ถ้ามันไม่ออกมารับรู้ มันก็เข้าไปอยู่ในตัวมันเอง นี่คือนิพพาน “สุอุปาทิเสสนิพพาน” พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่นะ ใจนะ พระอรหันต์นะมนุษย์ที่เดินอยู่นี้ ใจที่เป็นนิพพานนี้ มันเดินอยู่นี้นะ แต่ใจเป็นนิพพาน

แล้วมันอยู่ในใจของมันนะ ใจที่มันอยู่ตรงตัวของมัน นี่คือนิพพาน แล้วถ้ามันออกมารับรู้ นะ นี่คือนั้นเสวยอารมณ์ มันก็กระเพื่อมออกมา กระเพื่อมออกมานี้ อะไร มันกระเพื่อมออกมา แล้วอะไรมันไม่มี? มันมีซัดๆ อยู่ที่นี่ แล้วมันจะไม่มีได้อย่างไร มันเสวยอารมณ์ มันกระเพื่อมออกมา พอมันรับรู้ออกมา นี่คือนิสิตเป็นอัตโนมัตถ์ใจ

สติเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต สติไม่ใช่จิต !

ถ้าสติมันเป็นจิต สติอยู่กับเรา เราต้องไม่ปล่อย เรามีความเคลื่อนไหวเรามีสตินะ เราเดินอยู่เหยียบแก้วเหยียบหนามนะ มันยังผลตลอดเวลาแล้วสติมันอยู่ไหนละ ถ้าจิตมันมีอยู่เห็นไหม

ขณะที่ฝึกนี้เป็นสติโดยสมมุติ โดยปุถุชน นี่เป็นสติของมนุษย์เขา แล้วสติของ
กัลยาณปุถุชน สติของพระโศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล สกิทากามิมรรค สกิทากามิ
ผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผลเห็นใหม่

การอรหัตตมรรค อรหัตตผลนะ อรหัตตมรรคนะมันยังมีช่องว่าง ขนาดว่าสติ
๑๐๐ เปอร์เซนต์นะ อรหัตตมรรคนะ แล้วมัน ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ทำไมมันไม่ฆ่ากิเลสละ
ทำไมมันถึงมี อรหัตตมรรค อรหัตตผล นิพพาน ๑ นะ

พอนิพพาน ๑ พอสิ้นสุดกระบวนการ สอุปาทิเสสนิพพานนะ นี่ละสติกับจิตมัน
อันเดียวกัน จากที่สติมันเป็นสมมุติที่จะต้องสร้างขึ้นมา แล้วสติกับจิตเป็นอันเดียวกัน
สติมันพร้อมตลอดเวลา พร้อมในอริยสัจ พร้อมในความรู้้นะ แต่ไม่ได้พร้อมในขั้น

ขณะที่จิตมันกระเพื่อมออกมา แล้วมันรับรู้ในขั้นเห็นใหม่ ขั้น คือ สัญญา
สังขาร ความปรุงแต่ง เห็นใหม่ นี่คือขั้น ๕

ขั้น ๕ เป็น “ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา” ขั้นนี้เป็นภาระ ความคิดนี้เป็นภาระ สิ่ง
ต่างๆ เป็นภาระของจิต ถ้าจิตออกมาเป็นภาระเห็นใหม่ จะทำงานต่างๆ จิตจะต้องคิด
ต้องแสวงหาต้องสื่อสารกัน สิ่ง que สื่อสารออกมานี้ มันสื่อสารออกมาด้วยขั้น สมมุติใจ

ขั้น ๕ นี่เป็นสมมุติ ร่างกายนี้เป็นสมมุติ แต่จิตมันเป็นพระอรหันต์ “มี” พระ
อรหันต์มี จิตมันเป็นอย่างนี้แล้วจิตมันเป็นอัตโนมัตติด้วย อัตโนมัตติในอะไร? ในอริยสัจ
ทุกข สมุทัย นิโรธ มรรค

ถ้ามันเป็นทุกข จิตนี้มันรับรู้ตลอดเวลา แล้วมันจะทุกข์ขึ้นมาได้อย่างไร ในเมื่อ
จิตมันรับรู้ตลอดเวลา แต่ขณะที่เราเป็นครูบาอาจารย์เห็นใหม่ เราจะต้องแสดงธรรม สื่อ
ออกมา ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ “ธรรมที่เราแสดงอยู่นี้
มันก็แค่ว่าไปไม้ในกำมือนะ แต่ความรู้จริงมันเหมือนไปไม้ในป่านะ” ถ้าเหมือนไปไม้ใน
ป่า จิตที่เป็นพระอรหันต์ ไปไม้ในป่าที่มันจะแสดงออกมาได้อีกมีมหาศาลเลยเห็นใหม่

แต่เวลาที่เราศึกษากัน ศึกษาในพระไตรปิฎก การศึกษาการแสดงธรรมต้อง
แสดงในกรอบนี้เท่านั้น เห็นใหม่ แต่เวลาที่ครูบาอาจารย์ของเรา แสดงธรรมออกมา
มันไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎกหรอก

ในพระไตรปิฎกบอกแต่เหตุไว้ทั้งหมดนะ แล้วผลของมันเกิดจากไหน ผลของมันเกิดขึ้นมาจากใจ ใจนี้มันเป็นผลขึ้นมา ถ้าเป็นผลขึ้นมา การที่เกิดมีผลขึ้นมาในหัวใจแล้ว ทำไมมันจะเทียบเคียงออกมาเป็นสิ่งที่เราสอนลูกศิษย์ไม่ได้ มันเทียบเคียงออกมาได้ทั้งนั้น

สิ่งที่ออกมาเห็นใหม่ ออกมาเป็นภาษาสมมุตินะ แล้วภาษาสมมุติเห็นใหม่ ถ้ามันมีจริงขึ้นมา ออกมาเป็นสมมุติ สมมุติมันต้องรู้จริง

สมมุตินี้เป็นสมมุติ แต่มันออกมาจากการเทียบเคียงของการรู้จริงของใจดวงนั้น เพื่อให้เราตีความขึ้นไป ถ้าจิตมันถึงอันเดียวกัน มันจะรู้จริงเหมือนกันอันนั้นเห็นใหม่

มันถึงมีอยู่ แล้วมีอยู่แบบอัตโนมัติด้วย จิตกับสติทุกอย่างเป็นอัตโนมัติกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นในอริยสังขะ ไม่ใช่อัตโนมัติโดยทั่วไปนะ คุณติเวลาครูบาอาจารย์ไปหาหมอ ยังต้องให้หมอรักษาเลย หมอเขาจะรักษาเขาจะดูแลของเขาไป คุณเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ เจ็บไข้ได้ป่วย จะมีหมอชีวกโกมารภัจจ์เป็นผู้รักษาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธวิสัยนะ มีปัญญามหาศาล รับรู้ได้ไปหมดเลย แต่ทำไมหมอชีวกโกมารภัจจ์ยังจะต้องมารักษาพระพุทธรเจ้าล่ะ สิ่งที่หมอชีวกโกมารภัจจ์มารักษา เพราะว่าเขาเรียนหมอมานะ เขาชำนาญของเขา มันเป็นวิชาชีพสายตรงของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เข้าใจได้หมด

ถ้าพูดถึงนะ จิตมันปล่อยวาง “ภารา หเว ปณฺจกฺขนฺธา” ธาตุชั้นรั้งมันเจ็บไข้ได้ป่วย มันชั่วคราว มันเป็นอนิจจัง ทุกสรรพสิ่งเป็นอนิจจังนะ

สิ่งที่รักษานี้ “มรรคญาณ” นะ มันเหมือนอริสัจ อริยสังคี่เรื่องของมรรค แล้วเรื่องของมรรคมันเป็นเครื่องดำเนินไป สิ่งที่ดีดำเนินไป มันดำเนินไปจากไหน มันดำเนินไปจากข้อวัตรปฏิบัตินะ

จะย้อนกลับมาที่ผู้ที่จิตมันเป็นธรรม มันจะเห็นเรื่องนี้เป็นเรื่องความจริง เรื่องความจำเป็น

เรื่องความจำเป็นคือว่า ทุกคนให้มีช่องทาง ทุกคนให้สะดวกสบายในการประพฤติปฏิบัติ เพราะอะไร? เพราะแต่ละสายแต่ละแนวทางเห็นใหม่ คุณติคุณที่เขามาทางน้ำ บางคนมาทางน้ำ บางคนมาทางบก บางคนมาทางอากาศ จริตนิสัยมันไม่เหมือนกัน ถ้าจริตนิสัยไม่เหมือนกัน เราต้องคุยกัน

ธาตุขันธ์ เห็นใหม่ ธาตุขันธ์อย่างนี้เราไม่สะดวก ถ้าเราสะดวกอย่างนี้ก็ทำอย่างนี้ ถ้าจะทำอย่างนี้ก็บอกหมูกัน บอกว่า “อย่าทำอย่างนี้ให้เขา อย่าทำอย่างนี้” แล้วให้เขาเปิดช่องทางให้ใจ แต่ถ้าไม่บอกเห็นใหม่ ทำไปแล้วอีกฝ่ายหนึ่งก็บอก “สิ่งนี้มันจะขัดแย้ง” ต้องให้ได้เหมือนกันเห็นใหม่

ถ้ามันเป็นจริตนิสัย คำว่า “จริตนิสัย” นี้มันต้องคุยกันนะ เราอยู่ด้วยกันเห็นใหม่ เราอยู่บ้านตาคนนะ รู้หมดว่าองค์ไหนฉันอะไรได้ องค์ไหนฉันอะไรไม่ได้ ถ้าฉันไม่ได้นะ ฉันไปแล้วมันแพ้ชนะ คุณติคุณอย่างตอนอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ พอฉันเข้าไป จะบวมหมดเจ็บๆ เห็นใหม่ มันไม่ได้แกล้งนะ คนแพ้ไม่ได้แกล้ง มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ

ถ้ามันเป็นอย่างนั้นจริง สิ่งที่ท่านฉันไม่ได้ เราก็เอาออกสิ เราก็ไม่ให้ท่านฉันสิ แล้วเราเสียสละสิ ถ้าเราฉันอย่างนี้ได้ เราเอาอย่างนี้ สิ่งที่ท่านฉันได้เราก็เอาแลกกันสิ มันมีน้ำใจต่อกัน ถ้ามันมีน้ำใจต่อกัน นี่ใจที่เป็นธรรมใจ

แล้วมันรู้จักกัน มันเข้าใจกัน มันเห็นใจกันนะ แล้วครูบาอาจารย์ตั้งแต่เริ่มต้นมา ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นเห็นใหม่ ในการประพฤติปฏิบัติมา ไม่มีใครเขาเห็นดีด้วยหรอก เพราะอะไร? เพราะสังคมมันเป็นอย่างนั้น สังคมเขาว่า ศึกษาธรรม ศึกษากันอย่างนี้มันเป็นประโยชน์แล้ว ศึกษาธรรมโลกเขานับหน้าถือตาแล้วเห็นใหม่ เวลาเขาเทศนาว่ากันไป

มันหูไม่ถึงใจ พุทธธรรมะทุกคนก็ยอมรับ แล้วธรรมะอย่างนี้มันเป็นธรรมะจำมา
 ทั้งนั้น แล้วธรรมะจำมา คุณเวลาแสดงธรรมก็แสดงธรรมนะ แต่พฤติกรรมของตัวก็อีก
 เรื่องหนึ่งนะ ถ้าพฤติกรรมของตัวอีกเรื่องหนึ่งอย่างนี้มันใช้ไม่ได้ เพราะมือเห็นใหม่ มือ
 ถ้ามันมีแผล มันเป็นโรค มันกล้าจับสิ่งใดบ้าง หยิบไปมันก็มีแต่สิ่งที่ทำให้เชื้อโรคเข้า
 ทั้งนั้น แต่ถ้ามือไม่มีแผล มันกล้าหยิบไปทั้งหมดละ

แล้วมือไม่มีแผลทำไมมันไม่มีแผลละ คุณ ถ้าเราไปโรงพยาบาลแล้วหมอบอกว่า
 เราเป็นมะเร็ง เป็นมะเร็งแล้วรักษาอย่างไร? วิธีการรักษานะ ถ้าเรารักษา มะเร็งหายนะ
 แล้วถ้าคนอื่นเป็นมะเร็ง ก็รักษาสี บอกวิธีการรักษานะ แล้วทำใจนะ เวลาฉีดคีโมเข้าไปแล้ว
 มันจะแพ้ นะ มันจะแพ้มาก เพราะว่าทุกอย่างในร่างกายมันจะสูญเสียพลังงานทั้งหมด
 แล้วเราจะดูแลร่างกายเราอย่างไร เราจะกินอาหารเสริมอย่างไร แล้วเราจะสร้างกำลังใจ
 เราอย่างไรให้กำลังใจเรากลับขึ้นมา เห็นใหม่ ถ้ากำลังใจกลับมาทำได้

แต่ถ้าคนไม่มีกำลังใจเห็นใหม่ อะไรก็หยิบจับจذبไปหมด ต่อสู้ไปหมดยุบยับไป
 หมด สู้ไม่ได้ พอสู้ไม่ได้ยิ่งไปเจอการให้คีโมมันยิ่งทรุดๆ เห็นใหม่

ไปรักษาโรคนะ ยังไม่ทันรักษาเลย แต่มันจะช็อกตายไปก่อนนะ แต่ถ้าเราทำกัน
 มา เรามีกำลังใจของเราขึ้นมา มันรักษาของมันได้

นี่ก็เหมือนกัน การงานภายในนะ งานภายใน พุคอย่างนี้ไปมันเหมือนกับว่า พุค
 เข้าข้างตัวเอง ก็เป็นพระนี่ พระก็ต้องว่าอะไรก็ลำบาก ปฏิบัติก็ลำบากหมด แต่หาบเหงื่อ
 ต่างน้ำ ตากแดดตากฝนนี่ลำบากกว่า

ลำบากกว่านะ งานก็ทำแบบพื้ๆ แต่ของเหล่านี้ มันจะอยู่ในที่ร่มหรือในที่แจ้ง
 ก็แล้วแต่ เวลาเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา มันจะต่อสู้กับตัวเอง มันทำมาก่อนนะ ทำมา
 ก่อนอดนอนอดอาหารนะ หิวนอนนี่มันทุกข์กว่าหิวข้าวไม่รู้ว่าที่ร้อยเท่า

หิวนอน หิวข้าว อดอาหาร ๗ วัน ๘ วัน อดมาทั้งนั้น อดเป็นปีๆ ก็อดมาแล้ว อด
 นอนก็อดมาแล้วทั้งหมด อดอาหารด้วยอดนอนด้วย เวลามันหิวนอนมันทรมาณแค่ไหน
 แล้วหิวนอนมันจะแก้ความง่วงได้อย่างไร แก้ความง่วงได้ หิวนอนขนาดไหนสู้มันไป สู้
 มันถึงที่สุด ๓ วัน ๔ วันแล้วไม่มีเลย หายหมด

เราเดินจงกรมนั่งสมาธิไปจนนอนไม่ได้เลย มันต่อสู้อย่างไร นี่ไง การต่อสู้กับมะเร็งไง การรักษาโรคมะเร็งจากหัวใจมันขึ้นมา แล้วรักษาโรคมะเร็งเราทำอย่างนี้คุณคิดเขาทุกข์ขนาดไหน ทุกข์ยากขนาดไหน แล้วหมุ่คณะ เราจะเห็นใจกันขนาดไหน ถ้าหมุ่คณะเห็นใจกัน มีการประพาศปฏิบัติกัน สังคมเราก็จะมั่นคงเห็นใหม่

สังคมในการประพาศปฏิบัตินะ พระปฏิบัติ มันก็ปฏิบัติแต่ปากกัน พระปฏิบัติ มันก็ปฏิบัติไปอย่างนั้นละ แต่พฤติกรรมความเป็นอยู่เห็นใหม่ พฤติกรรมความเป็นอยู่ มันยิ่งกว่าวัดบ้านอีก วัดบ้านเขาไม่ออกไปยุ่งกับใครเห็นใหม่ กว้านไปหมดเลยเห็นใหม่ แต่บอกไม่ต้องกว้านไปหมด เราดูแลรักษาได้หมด เพราะอะไร? เพราะเราต้องการให้เกียรติของกรรมฐาน ให้เขาเคารพศรัทธาไป

เกียรติของกรรมฐานนะ เราไม่ต้องการให้ใครเขาดูถูกใจ ครูบาอาจารย์ท่านไม่ต้องการให้ใครมาดูถูกพระ พระเราเห็นใหม่เป็นผู้ขอ พระเราเป็นผู้เห็นภัยในวิญญูสงสาร เป็นผู้ขอแต่ข้าวเท่านั้น ให้เขาใส่บาตรมาเพราะอะไร? เพราะเป็นข้อวัตร

ภิกษุทำอาหารให้ตัวเองไม่ได้ ในเมื่อภิกษุทำอาหารให้ตัวเองไม่ได้ เขาก็ใส่บาตรให้เพราะถ้าเราไปทำอาหารให้ตัวเอง มันจะเป็นอับติปาจิตติย์

สิ่งนี้เราทำไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าของทำได้ เราก็ทำเองทั้งนั้น นี่มันของทำไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะศาสนามันเสื่อม ถ้าภิกษุหุงหาอาหารกินกันเอง ชาวบ้านเขาก็ไม่มาดูแล แล้วบริษัท ๔ มันจะเป็นอย่างไร แล้วใครจะมาตรวจสอบศาสนา แล้วคนที่มันเป็นตัวนอนเห็นใหม่ เป็นเพี้ยนนะ เป็นเพี้ยนเหลือเกินมันก็ทำไปตามประสามันนะสิ “คุณเล่นทำนากินกันเอง” ภิกษุทำเองมันก็เป็นสังคมของสงฆ์

คุณ สังฆเป็นแสนๆ องค์กรเห็นใหม่ แล้วสงฆ์ตั้งโรงสี่เอง สงฆ์ทำมาหากินกันเองเห็นใหม่ แล้วปฏิบัติกันเอง แล้วสงฆ์ไปอยู่กับสงฆ์แบบนี้ แล้วสงฆ์เอาข้าวไปขายให้ใคร แล้วสงฆ์เอาน้ำมันที่ไหนมาใช้

แต่ถ้าเป็นเรื่องของคฤหัสถ์เขาใช้ใหม่ เขาอยู่ทางโลก เขาทำธุรกิจของเขา เขาทำบุญกุศลของเขา เขาทำเพื่อประโยชน์ของเขา แล้วเขาทำบุญกุศลขึ้นมาให้ทวดตาอินทร์ พรหม ช่วยดูแลคุ้มครองเขา

สิ่งที่มันเป็นบริษัท ๔ “ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา” อุบาสก อุบาสิกาเขาได้ทำบุญของเขา เขาได้แสวงหาของเขา เพราะเขาไม่มีวินัยเหมือนเรา เขาถือศีล ๕ เห็นไหม เขาถือศีล ๕ ศีล ๘ ของเขา เขาทำธุรกิจการค้าของเขาได้ เขาทำบุญกุศลของเขาได้ ทางคฤหัสถ์เขาก็เจริญงอกงามของเขา

“ภิกษุ” ภิกษุเป็นผู้ขอ ภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ภิกษุต้องบิณฑบาตเพื่อจะไม่ให้ผิดกรรมวินัย ไม่ให้ผิดข้อวัตร ต้องมีวัตรปฏิบัติเห็นไหม บิณฑบาตเป็นวัตร ถ้าภิกษุเราประพฤติปฏิบัติไม่ดี ชาวบ้านเขาก็ไม่ใส่บาตรให้กิน เพราะฉะนั้นถ้าเขาไม่ใส่บาตรให้กิน ต่างคนต่างเป็นไม้ค้ำยันกัน

ดูสิ ไม้สามเสาไม้สามขา เห็นไหม ลูกเสือเขาตั้งไม้ยังทำซุ่มทำกระโจมได้ อันนี้มันสี่เส้านะ มันค้ำยันยิ่งกว่าอีกนะ ค้ำยันศาสนา แต่ที่เราทำกันอยู่นี้ ไม่ใช่เราเองมีองเท้า เราไม่ทำ เราทำเพียงแต่ว่าเราไม่ได้ทำเพื่อตัวเราเอง เราทำเพื่อบริษัท ๔ เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรา ยังไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของเจ้าลัทธิต่างๆ ได้ ยังไม่เข้มแข็ง ยังไม่รู้สิ่งต่างๆ เราจะยังไม่ยอมปรินิพพาน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมวินัยไว้ “ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงต่างๆ ได้ ภิกษุ ภิกษุณี สามารถเข้มแข็ง” อยู่ด้วยกัน สังคมศาสนา มันจะเจริญงอกงามไป นี่ไง “อีกสามเดือนข้างหน้าเราจะปรินิพพาน”

เราไม่ใช่จอมือองตึนนะ เราทำอยู่ในวัตรปฏิบัติเพื่อบริษัท ๔ เพื่อเราด้วย เพื่อบริษัท ๔ ด้วย ถ้าเพื่อเราอย่างเดียวนะ มันก็ไปโลดตี เห็นไหม อยากทำอะไรก็ได้ ถ้าเพื่อเรา เราก็ซุกงักของเราสิ ซุกงักอยู่ในป่าในเขา เราไปองค์เดียวเห็นไหม เราก็ทำของเราสิ ๒๔ ชั่วโมงจะอย่างไรก็ได้ จะตีแปลงขนาดไหนก็ได้ จะภาวนาไม่ภาวนาจะป็นปายยอดไม้ก็ได้ จะลงไปน้ำในแหวนไหนเราก็ทำได้ทั้งนั้น ถ้าเราอยู่ของเราคนเดียว

แต่ถ้ามันอยู่ในสังฆะ อยู่ในสังคม อยู่ในบริษัท อยู่ในโลกเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธวิสัยนะ วางกรรมวินัยไว้เพื่อความเจริญงอกงามในศาสนา

แล้วเราเป็นหนึ่งในบริษัท ๔ เราต้องรักษาของเรา รักษาของเรามันเท่ากับรักษายบริษัททั้ง ๔ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นหน้าที่ของเขา เราไม่สามารถไปบอกเขาได้หรือ ว่าไปทำอะไรๆ เพราะว่าศรัทธาไทย ต้องไม่ให้ตกร่วง แล้วเรารักษาของเรา เขาก็รักษาของเขา

ถ้ามันเป็นเวรเป็นกรรมนะ คุณ คุณที่พระบิณฑบาตแล้วไม่ได้กินเลย เพราะเขาไม่เคยใส่บาตรเลย เพราะอะไร? เพราะทำกรรมมา ถ้าเราทำกรรมของเราคืนะ เห็นไหม สอนโดยไม่ต้องสอน ความเป็นอยู่ของเรา เขาเห็นของเขาเอง แล้วเขาดูแลรักษาเรา ทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเราจะเรียกร้องนะ เขาไม่ให้หรือ เพราะอะไร? เพราะเขาเบื่อนะ

ในพระไตรปิฎกเห็นไหม เห็นวัว โคลีกัก มันเดินมา โอ้ย..วิ่งหนีกันหมดเลย กลัวภิกษุไปขอ “กลัวมาก” เพราะอะไร? เพราะเราไปกวนเขาเกินไป ถ้าเราไม่กวนเขาเลย เราอยู่ประจำเรา ถ้าเขาเข้าใจ ถ้ามีครูบาอาจารย์เคยผ่านมา เขาเคยอุปัฏฐากครูบาอาจารย์มานะ เขาจะอุปัฏฐากเรา ถ้าเขาไม่เคยมีครูบาอาจารย์ผ่านมา เขาจะไม่อุปัฏฐากเราก็คงข้าวเปล่า ไม่เป็นไร ไม่เป็นไรหรือ ถ้าไม่เป็นไรเราทำของเราได้นะ

ถ้าวันไหนเขารู้ขึ้นมาเห็นไหม คุณ เวลาพระแสดงธรรมนะ “โง่ยังกับหมาตาย” เวลาประพฤติปฏิบัติก็อวดเขาทั้งนั้น แล้วเวลาเขาไม่รู้ของเขา ก็นั่นไง ก็เขาไม่รู้ของเขา เขาไม่รู้ว่าภิกษุต้องอุปัฏฐากอย่างไร ต้องดูแลอย่างไร

แต่ถ้าวันไหนเขารู้ขึ้นมา เขาจะคิดถึงเลยละ เขาจะข้อนใจเลยว่า “แห่ม... พระองค์นั้นทนอยู่ได้อย่างไร เราไม่รู้เลย เราไม่เคยทำอะไรให้เลย ทำไมท่านอยู่ท่านก็ไม่บอกเรา” เห็นไหม ค่าน้ำใจมันจะเกิดขึ้นที่ถ้าเขารู้ นี่คือวุฒิภาวะเขาตามทัน แต่ถ้าเขาตามไม่ทันมันก็กรรมของสัตว์ เราก็อยู่ในคุณงามความดีของเรา เราก็จะไม่เอนเอียงไปกับเขา แต่ถ้าเราไปตามเขา เราจะไปบอกเขาเราจะไปจ้ำจี้จ้ำไช “ภิกษุต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้นนะ” เขาก็เบื่อน่ายเห็นไหม นี่มันทำลายกัน

พูดถึงถ้าเป็นบริษัท ๔ เราอยู่ของเรา เรารักษาของเรา เราทำตามธรรมวินัย หน้าที่ของเราเราทำแล้ว หน้าที่ของคฤหัสถ์ หน้าที่ของฆราวาส เขาจะทำหรือไม่ทำ ถ้า

เขาทำมันก็บุญกุศลของเขา ถ้าเขาไม่ทำเขาก็ไม่ได้อะไรในศาสนา ถ้าเขาไม่ได้อะไรในศาสนา มันก็เรื่องกรรมของสัตว์นะ

ถ้าเราได้ของเราเห็นไหม เราได้ของเรา เราได้รักษาโรคมะเร็งเราก่อน เพราะโรคมะเร็งมันเจ็บไข้ได้ป่วย พอเจ็บไข้ได้ป่วยนะ มันเรียกร้องมันต้องการมันต้องแสวงหา

โลกของกิเลสนะ โลกของสันดานดิบนะ หัวใจนี้มันดิบ ดิบๆ ในหัวใจเรา มันตะกิบในหัวใจเรา มันคิ่นรนในหัวใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยนะ “กิเลสตัณหาทะยานอยาก มันอยู่ในหัวใจ กำลังของมันยิ่งกว่าข้างสารตมัน” เห็นไหม แล้วมันคิ่นอยู่ในหัวใจของเรา แล้วเราจะเอาอะไรไปควบคุมมันได้

มันก็ “ศีล สมาธิ ปัญญา” แล้วถ้าควบคุมได้ ถ้ารักษาได้เห็นไหม ก่อนรุ่งดงค์มาเราก็แสวงหาที่จะประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติเราเอาสิ่งนี้มาวัดใจเรา ถ้าวัดใจเรานะ มันเป็นสมบัติของเรา เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องสมบัติของเขา

สมบัติของเขานะ ใครทำดี ใครทำเลว มันเป็นของใจดวงนั้น กรรมมันเกิดแล้วเราปลงอับดีกันนี้ สิ่งที่เป็นอับดีเห็นไหม ปลงไว้เพื่อจะไม่ให้มุสาในเวลาแสดงอุโบสถ ถ้าแสดงอุโบสถนะ เพราะเราไม่รู้ คำบาลีบางคนก็ฟังออกบางคนก็ฟังไม่ออกถึงได้ปลงอับดี สิ่งที่ปลงได้เราก็ปลงกันก่อน เพื่ออะไร? เพื่อจะไม่ให้มุสา เห็นไหม ถ้าเขามุสา เขาทำเรื่องของเขา นั่นเป็นกรรมของเขา นั่นเป็นใจของเขา มันสุดวิสัยนะกรรมของสัตว์

เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า “เราได้ทำหน้าที่ของเราแล้ว เราได้แสดงธรรมแล้ว เราได้พยายามแล้ว” แล้วเป็นหน้าที่ของเขา ถ้าเขาทำของเขาได้เป็นหน้าที่ของเขา กรรมของสัตว์ไง เวลาเราประพฤติปฏิบัติด้วยกันทั้งหมดเห็นไหม

ในสมัยพุทธกาลนะ วัดทั้งวัดมีแต่พระอรหันต์หมดเลย นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติกัน มรรคผลใครมีบ้าง? แล้วทุกคนจะให้เหมือนกันหรือ? เป็นไปได้ไหม? มันก็เป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นไปได้ใครมีมรรคมีผล เราก็สาธุ สาธุนะ เพราะอะไร? เพราะสิ่งนั้นทุกคนแสวงหา สิ่งนั้นทุกคนต้องการ

เห็นไหม ถ้าใจมันเป็นธรรมนะ มันจะมองโลกไปอีกแง่หนึ่ง มองโลกไปในแง่ความเป็นธรรม มันจะสลดสังเวช มันเป็นการปลงธรรมสังเวชนะ

ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน คุณชีวิตสัตว์ก็ พระโพธิสัตว์เคยเป็นสัตว์ก็มี เวลาเกิดเป็นสัตว์เห็นไหม มันอยู่ในภพชาติอย่างนั้นโดยสัญชาตญาณ สัตว์มันแสดงโดยสัญชาตญาณของมัน แต่พระโพธิสัตว์อยู่ในสัญชาตญาณของสัตว์เห็นไหม ก็เป็นหัวหน้าสัตว์ แต่ไม่แสดงพฤติกรรมเป็นอย่างนั้น ก็อยู่ในภพชาติหนึ่งเพื่อรู้สัตว์ชนสัตว์ใจ เป็นหัวหน้าพาหลบพาหลีก พาดำรงฝูง พาดำรงสิ่งที่ให้มีความสุขเห็นไหม ในอีกภพชาติหนึ่ง ในสถานะนั้น

แล้วเราในสถานะของเรา ถ้าเราปวดของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา หัวใจของเราเป็นธรรม มันมองไปทั้งโลกสิ มันสลดสังเวชนะ โลกเขาเป็นอย่างนั้น แล้วทุกคนบ่าหน้าไปสู่ความตาย ไม่ต้องห่วงหรอก ไม่ต้องห่วงไม่ต้องมีสิ่งใดมาเป็นสิ่งที่เปี่ยมในหัวใจ เพราะมันต้องพลัดพรากหมด ทุกคนต้องตายหมด จะดิ้นขนาดไหนจะเป็นผู้วิเศษขนาดไหน ก็ตายทั้งนั้น

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว แล้วฝากไว้ด้วย “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” คำสั่งสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่ได้พูดอะไรเรื่องอื่นเลย “จงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากเราไว้ เป็นคำสั่งสุดท้ายเลย สิ่งที่ยังคำสั่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป นี่พูดถึงมนุษย์นะ พูดถึงสิ่งที่สื่อกันได้ด้วยสมมุติ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติไปแล้วเห็นไหม ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนานี้ มันมาอย่างไร? ถ้าเราพูดไปก็สงสัย ต้องปฏิบัติแล้วรู้เอง แล้วจะไม่สงสัยสิ่งอย่างนี้เลย...เอวัง